

تاریخ اولین ابلاغ: ۹۵/۰۸/۱۰

تاریخ آخرین بازنگری: ۹۷/۵/۳۰

تاریخ آخرین ابلاغ: ۹۷/۶/۳

تاریخ بازنگری بعدی: ۹۸/۵/۳۰

ویرایش: 01

کد دستورالعمل: 50IN78

مرکز آموزشی درمانی ولیعصر (عج)

بهبود کیفیت و اعتبار بخشی

دستورالعمل داخلی

عنوان دستورالعمل: اطمینان از آمادگی قبل و مراقبت و بایش مستمر بیمار پس از اعمال جراحی

مخاطبین: پرستاران شاغل در بخش‌های بالینی، پزشکان

هدف: تامین ایمنی بیمار و کاهش عوارض احتمالی، مدیریت بهینه منابع و امکانات و جلوگیری از لغو اقدامات نیازمند به امکانات

آمادگی های قبل از عمل (بیماران غیر بستری):

پرستار مسئول شیفت:

- ۱) پس از تشکیل پرونده توسط بیمار طبق دستور پزشک، سایر دستورات وی مبتنی بر نوع عمل، آزمایشات درخواستی، رزرو خون و مشاوره‌های پزشکی مورد نیاز را کنترل نموده، جهت انجام آزمایشات نمونه های لازم را از بیمار گرفته و به آزمایشگاه ارسال کرده و جهت انجام گرافی های درخواستی، بیمار را به واحد رادیولوژی راهنمایی کند.
- ۲) جهت انجام مشاوره بیهوشی، بیمار را به کلینیک تخصصی (در شیفت صبح) ارجاع دهد.
- ۳) دستورات پزشک بیهوشی را کنترل نموده و در صورت درخواست مشاوره یا آزمایشات تکمیلی توسط پزشک بیهوشی، به پزشک معالج اطلاع داده و در صورت صلاحدید ایشان آن ها را پیگیری کند.
- ۴) جهت انجام مشاوره قلب، داخلی، ریه، اطفال و ... اطلاع رسانی لازم را به پزشکان مربوطه انجام داده و دستورات ایشان را در صورت تایید پزشک معالج اجرا کند.
- ۵) در صورت دستور پزشک جهت رزرو خون، صبح روز جراحی نمونه خون بیمار را گرفته و پس از ثبت در سیستم HIS همراه با فرم درخواست رزرو به واحد بانک خون بیمارستان ارسال کند.
- ۶) کلیه دستورات قبل از عمل توصیه شده توسط پزشک بیهوشی و پزشکان مشاور (در صورت تایید پزشک معالج) و پزشک معالج را به بیمار آموزش دهد (زمان شروع ناشتایی، نحوه استفاده از داروها قبل از عمل و ...).
- ۷) مشخصات بیمار و نوع جراحی وی را از طریق سیستم HIS یا ارسال فرم کاغذی، به لیست اتاق عمل وارد و اطلاع رسانی نماید.
- ۸) در صورت دستور پزشک، بیمار را با آموزش های لازم تا زمان دستور داده شده (شب قبل یا صبح روز جراحی) به مرخصی موقت بفرستد.
- ۹) کلیه اقدامات انجام شده را در برگه گزارش پرستاری ثبت نماید.

آمادگی های قبل از عمل (بیماران بستری):

پرستار مسئول بیمار:

- ۱) دستورات پزشک مبتنی بر نوع عمل، آزمایشات درخواستی، رزرو خون و مشاوره های پزشکی مورد نیاز را کنترل نموده و انجام آزمایشات و تصویر برداری ها را پیگیری کند.
- ۲) جهت انجام مشاوره بیهوشی، بیمار را به کلینیک تخصصی در شیفت صبح ارجاع داده و در صورت ثبت دستور جراحی توسط پزشک در شیفت عصر و شب و یا بیماران بدحال، به رزیدنت بیهوشی مسئول جهت ویزیت بیمار در بخش اطلاع رسانی نماید.
- ۳) دستورات پزشک بیهوشی در فرم pre op را کنترل نموده و در صورت درخواست مشاوره یا آزمایشات تکمیلی توسط پزشک بیهوشی، به پزشک معالج اطلاع داده و در صورت صلاحدید ایشان آن ها را پیگیری کند.
- ۴) جهت انجام مشاوره قلب، داخلی، ریه، اطفال و ... اطلاع رسانی لازم را به پزشکان مربوطه انجام داده و دستورات ایشان را در صورت تایید پزشک معالج اجرا کند.
- ۵) در صورت دستور پزشک جهت رزرو خون، صبح روز جراحی نمونه خون بیمار را گرفته و پس از ثبت در سیستم HIS همراه با فرم درخواست رزرو به واحد بانک خون بیمارستان ارسال کند.

تاریخ اولین ابلاغ: ۹۵/۰۸/۱۰

تاریخ آخرین بازنگری: ۹۷/۵/۳۰

تاریخ آخرین ابلاغ: ۹۷/۶/۳

تاریخ بازنگری بعدی: ۹۸/۵/۳۰

ویرایش: 01

کد دستورالعمل: 50IN78

مرکز آموزشی درمانی ولیعصر (عج)

بهبود کیفیت و اعتبار بخشی

دستورالعمل داخلی

عنوان دستورالعمل: اطمینان از آمادگی قبل و مراقبت و پایش مستمر بیمار پس از اعمال جراحی

مخاطبین: پرستاران شاغل در بخش‌های بالینی، پزشکان

هدف: تأمین ایمنی بیمار و کاهش عوارض احتمالی، مدیریت بهینه منابع و امکانات و جلوگیری از لغو اقدامات نیازمند به امکانات

۶) کلیه دستورات قبل از عمل توصیه شده توسط پزشک بیهوشی و پزشکان مشاور (در صورت تأیید پزشک معالج) و پزشک معالج را به بیمار آموزش دهد (زمان شروع ناشتایی، نحوه استفاده از داروها قبل از عمل و...).

۷) مشخصات بیمار و نوع جراحی وی را از طریق سیستم HIS یا ارسال فرم کاغذی، به لیست اتاق عمل وارد و اطلاع رسانی نماید.

۸) هویت بیمار را با دستبند شناسایی و پرونده چک نماید.

۹) رضایت نامه کتبی بیمار را کنترل کرده و در صورت عدم وجود، جهت ارائه توضیحات لازم توسط پزشک یا دستیار مربوطه و اخذ رضایت آگاهانه از بیمار یا قیم قانونی وی به ایشان اطلاع دهد.

۱۰) از NPO بودن بیمار با توجه به نوع عمل جراحی و دستور پزشک اطمینان حاصل کند.

۱۱) جواب آزمایشات بیمار را کنترل کرده و در صورت وجود موارد غیرطبیعی به پزشک معالج اطلاع دهد.

۱۲) در صورت دستور انتقال بیمار به بخش ویژه بعد از عمل، هماهنگی لازم را با پزشک مقیم بخش ویژه، سوپروایزر وقت و سپس مسئول بخش مقصد انجام دهد.

۱۳) شیو بیمار را کنترل کرده و در صورت دستور پزشک، توسط پرسنل خدمات یا کمک بهیار شیو ناحیه را با ماشین شیو انجام دهد.

۱۴) جهت حفظ آرامش بیمار قبل از انجام هر پروسیجر، آن را به وی آموزش داده و زمان عمل را به بیمار و همراه وی اطلاع رسانی نماید.

۱۵) بر پوشیدن لباس اتاق عمل توسط بیمار و در صورت نیاز کمک پرسنل خدمات یا کمک بهیار بخش به وی نظارت کند.

۱۶) در صورت دستور پزشک به پروفیلاکسی، آن را قبل از انتقال به اتاق عمل اجرا نماید.

۱۷) جهت بیمارانی که به آمادگی روده‌ای نیاز دارند، از پاک بودن روده‌ها اطمینان حاصل کند.

۱۸) بیمار را به تخلیه مثانه و روده قبل از انتقال به اتاق عمل تشویق نماید.

۱۹) کلیه زیور آلات، دندان مصنوعی و پروتزهای قابل جدا شدن را از بیمار جدا کرده و بر عدم وجود لاک ناخن در بانوان نظارت کند.

۲۰) برگه مراقبت‌های قبل از عمل جراحی را با دقت کامل و ذکر محل عمل تکمیل کند.

۲۱) بر انتقال ایمن بیمار با ویلچر یا برانکارد یا تخت توسط بیماربر با توجه به وضعیت عمومی بیمار نظارت نموده، در حین انتقال جهت حفظ حریم بیمار پوشش مناسب را برای وی فراهم کند، کلیه اتصالات را کنترل کرده و در معرض دید قرار دهد.

۲۲) کلیه وسایل و داروهای مورد نیاز جراحی بیمار را طبق دستور پزشک آماده کرده و همراه با کلیشه‌ها و مستندات مورد نیاز و پرونده بیمار به پرستار تحویل گیرنده اتاق عمل تحویل دهد.

۲۳) بیمار را با ارائه شرح حال و وضعیت به پرستار تحویل گیرنده اتاق عمل تحویل داده و هرگونه حساسیت، مشکل در خود مراقبتی (ناشنوائی، نابینائی و ...) و یا سایر نکات مهم را هم کتبی و هم شفاهی به پرسنل اتاق عمل گزارش دهد.

۲۴) کلیه اقدامات انجام شده را در برگه گزارش پرستاری ثبت نماید.

۲۵) پزشک معالج یا دستیار وی پس از ارائه توضیحات لازم در رابطه با ضرورت، عوارض و روش‌های جایگزین جراحی به بیمار یا قیم قانونی وی اقدام به اخذ رضایت آگاهانه نموده و همچنین مارکر گذاری محل عمل را انجام دهد.

مراقبت و پایش مستمر بعد از عمل جراحی (در ریکاوری):

تاریخ اولین ابلاغ: ۹۵/۰۸/۱۰

تاریخ آخرین بازنگری: ۹۷/۵/۳۰

تاریخ آخرین ابلاغ: ۹۷/۶/۳

تاریخ بازنگری بعدی: ۹۸/۵/۳۰

ویرایش: 01

کد دستورالعمل: 50IN78

مرکز آموزشی درمانی ولیعصر (عج)

بهبود کیفیت و اعتبار بخشی

دستورالعمل داخلی

عنوان دستورالعمل: اطمینان از آمادگی قبل و مراقبت و پایش مستمر بیمار پس از اعمال جراحی

مخاطبین: پرستاران شاغل در بخش‌های بالینی، پزشکان

هدف: تأمین ایمنی بیمار و کاهش عوارض احتمالی، مدیریت بهینه منابع و امکانات و جلوگیری از لغو اقدامات نیازمند به امکانات

پرستار ریکاوری:

- ۱) بیمار را پس از عمل از نظر سطح هوشیاری، علائم حیاتی، راه هوایی و الگوی تنفسی، مانیتورینگ قلبی و SpO2 کنترل کرده و در صورت هرگونه مشکل به پزشک بیهوشی اطلاع دهد.
- ۲) اتصالات بیمار (سرم-درن-NGT-FC و ...) را در محل مناسب و در معرض دید قرار داده و از صحت عملکرد آن اطمینان حاصل کند.
- ۳) پانسمان‌های بیمار را کنترل کرده و در صورت موارد غیرطبیعی مانند خونریزی به پزشک بیهوشی و معالج گزارش کند.
- ۴) بیمار را از نظر درد پایش کرده و طبق دستور پزشک معالج و پزشک بیهوشی عمل نماید.
- ۵) بیمار را تا به هوش آمدن کامل و طبیعی شدن رفلکس‌ها تحت نظر قرار دهد.
- * برخی بیماران مانند بیماران تحت جراحی مغزی ممکن است طبق دستور پزشک معالج و بیهوشی بدون بازگشت هوشیاری (ریورس نشده) به بخش مراقبت‌های ویژه انتقال یابند.
- ۶) در صورت وجود هرگونه موارد غیرطبیعی که در بالا ذکر شد، بیمار را تا Stable شدن وضعیت عمومی در ریکاوری نگهداری و مراقبت نماید.
- ۷) نمونه پاتولوژی ارسالی را با پرونده و دستبند بیمار چک کرده و در محل مخصوص جهت تحویل به بخش قرار دهد.
- ۸) کلیه اقدامات و وضعیت بیمار حین تحویل از اتاق عمل، در ریکاوری و حین تحویل به بخش را در گزارش پرستاری (فرم سبز مراقبت‌های پس از عمل) ثبت نماید.
- ۹) در صورت stable شدن وضعیت بیمار جهت انتقال بیمار به بخش با مسئول شیفت بخش مقصد هماهنگ کند.
- ۱۰) شرح کاملی از وضعیت بیمار به پرستار مسئول بیمار ارائه داده و پس از ارزیابی بیمار توسط ایشان، بیمار را پس از جدا کردن از دستگاه مانیتورینگ و پالس اکسی متر از برانکاردا اتاق عمل با کمک خدمات ریکاوری و خدمات بخش با حضور پرستار بخش به تخت یا برانکاردا بخش منتقل کند.
- ۱۱) منشی اتاق عمل پرونده، کلیشه‌ها و نمونه پاتولوژی (در صورت درخواست جراح) بیمار را به پرستار بخش تحویل دهد.
- ۱۲) پرستار مسئول بیمار، بیمار را با رعایت نکات ایمنی به بخش منتقل نماید.

مراقبت و پایش مستمر بیمار بعد از عمل جراحی (در بخش بستری):

- ۱) پرستار مسئول بیمار بیمار را با حفظ اتصالات و نکات ایمنی و توجه به نوع جراحی، با کمک خدمات یا بیماربر به تخت منتقل کند (قبل از انتقال تخت و برانکاردا ثابت شود).
- ۲) پرستار مسئول شیفت دستورات پزشک را در زمینه مراقبت‌ها و اقدامات پس از عمل کنترل و جهت اجرا به پرستار بیمار اعلام نموده و بر اجرای آن نظارت کند.
پرستار مسئول بیمار:
- ۳) بیمار را در پوزیشن مناسب قرار داده و در صورت خیس و خونی بودن لباس بیمار بر تعویض آن توسط کمک بهیار یا خدمات نظارت کند.
- ۴) پانسمان‌های بیمار را هر ۲ ساعت یک بار تا ۶ ساعت و یا طبق دستور پزشک از نظر خونریزی کنترل کند.
- ۵) کلیه اتصالات بیمار را در محل مناسب و در معرض دید قرار داده، از صحت عملکرد آن اطمینان حاصل کرده و در صورت لزوم برچسب گذاری کند.

تاریخ اولین ابلاغ: ۹۵/۰۸/۱۰

تاریخ آخرین بازنگری: ۹۷/۵/۳۰

تاریخ آخرین ابلاغ: ۹۷/۶/۳

تاریخ بازنگری بعدی: ۹۸/۵/۳۰

ویرایش: 01

کد دستورالعمل: 50IN78

مرکز آموزشی درمانی ولیعصر (عج)

بهبود کیفیت و اعتبار بخشی

دستورالعمل داخلی

عنوان دستورالعمل: اطمینان از آمادگی قبل و مراقبت و پایش مستمر بیمار پس از اعمال جراحی

مخاطبین: پرستاران شاغل در بخش‌های بالینی، پزشکان

هدف: تامین ایمنی بیمار و کاهش عوارض احتمالی، مدیریت بهینه منابع و امکانات و جلوگیری از لغو اقدامات نیازمند به امکانات

۶) علائم حیاتی بیمار را طبق دستور پزشک کنترل کرده و موارد غیرطبیعی را به جراح یا دستیار وی گزارش کند (استاندارد کنترل علائم حیاتی: در ساعت اول هر ۱۵ دقیقه یک بار و سپس هر ۳۰ دقیقه یک بار به مدت ۲ ساعت و سپس هر ۱ ساعت تا ۴ ساعت).

۷) بیمار را از نظر درد پایش کرده و تسکین درد را طبق دستور پزشک انجام دهد.

۸) از بالا بودن نرده‌های کنار تخت اطمینان حاصل کند.

۹) دستورات دارویی stat را اجرا نماید.

۱۰) به بیمار هوشیار و همراه وی آموزش‌های لازم در زمینه NPO بودن، عدم دستکاری اتصالات، پوزیشن مناسب، نحوه استفاده از زنگ احضار پرستار و سایر توصیه‌های لازم را آموزش دهد.

۱۱) کلیه اقدامات و مراقبت‌ها، پاسخ‌های بیمار و وضعیت عمومی وی را در گزارش پرستاری ثبت نماید.

امکانات و تجهیزات مورد نیاز:

فرم مشاوره، فرم درخواست فرآورده‌های خونی، فرم ویزیت بیهوشی قبل از عمل (pre op)، لیست عمل، فرم رضایت آگاهانه، فرم مراقبت‌های قبل از جراحی، فرم پاتولوژی، ماشین شیو، لباس اتاق عمل، مازیک مارکر، تجهیزات انتقال بیمار، سایر تجهیزات و داروها بسته به نوع جراحی و HIS

منابع:

کتاب استانداردهای خدمات پرستاری، تجربه بیمارستان

تهیه کننده / تهیه کنندگان		
مریم غلامی (پرستار بیهوشی اتاق عمل)	عاطفه سید (پرستار جراحی اعصاب)	مسعوده عاشق حسینی (سرپرستار جراحی اعصاب)
	دکتر اشکان شیوا (متخصص جراحی عمومی)	مریم سادات مکی (سرپرستار جراحی زنان)
ابلاغ کننده	تصویب کننده	تأیید کننده
دکتر سید محمد جمالیان (ریاست بیمارستان)	اکبر محسنی (مترون بیمارستان)	اکبر محسنی (مترون بیمارستان)